

LUND Kommunrevisionen

2012-06-20

Kommunstyrelsen

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Samtliga nämnder

Granskning av nämndernas interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen

På uppdrag av kommunrevisionen har PwC gjort en granskning av inköp från företag/organisationer där anställda har ekonomiska intressen/är engagerade i. Syftet har varit att granska om det finns affärsrelationer mellan identifierade näringsverksamheter och Lunds kommun.

Den sammanfattande bedömningen är att styrelse och nämnders interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen i vissa delar inte är tillräcklig och ändamålsenlig. Bedömningen grundar sig bl.a. på nedanstående synpunkter.

Vi anser att kommunstyrelsen bör beakta möjligheten att dokumentera riktlinjer och rutiner kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen, då riktlinjer saknas. Detta bör lämpligtvis ske vid översynen av kommunens befintliga tillämpningsföreskrifter avseende bisysslor, vilket kan bidra till att öka den interna kontrollen inom detta område.

Vi konstaterar att en majoritet av förvaltningscheferna vid föregående granskning uppgav att det inte är känt om det görs inköp från anställdas företag alternativt att det inte sker. Granskningen visar dock att så har skett då det under år 2011 skickats 520 fakturor från företag/organisationer där anställda har engagemang eller ekonomiska intressen till Lunds kommun. Totalt 20,8 mnkr av 25,1 mnkr av inköpen/utbetalningarna har skett till föräldrakooperativ och skolor m.m, vilket tyder på att stora delar av medlen gått till kommunens kärnverksamhet. Övriga ca 4,3 mnkr avser inköp från diverse näringsverksamheter i form av t.ex. aktiebolag och handelsbolag. Vi kan utifrån ovanstående konstatera att kommunstyrelsen bör se över rutinerna kring detta och att kännedomen bör öka avseende anställdas bisysslor och de inköp som görs.

Revisorerna överlämnar rapporten till kommunstyrelsen för beaktande och emotser ett svar på planerade åtgärder med anledning av rapporten, före november månads utgång 2012.

FÖR LUNDS KOMMUNS REVISORER

Lars Trägen
Ordförande

Revisionsrapport

*Nämndernas interna kontroll
avseende affärsrelationer
mellan Lunds kommun och
näringsverksamheter där
anställda har ekonomiska
intressen*

Anna Hilmarsson,
Certifierad kommunal
revisor
Fredrik Anderberg,
Revisionskonsult
Henrik Friang,
Risk Manager
Juni 2012

Lunds kommun

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	2
2.3	Metod och avgränsning	2
3	Granskningsresultat	3
3.1	Har kommunen reglerat frågan kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen?	3
3.1.1	Iakttagelser	3
3.1.2	Bedömning	3
3.2	I vilken utsträckning förekommer att anställda har engagemang i näringsverksamheter som bedriver affärer med Lunds kommun? Om det förekommer är dessa affärer i så fall godkända av respektive förvaltningschef eller annan beslutsfattare?	4
3.2.1	Iakttagelser	4
3.2.2	Bedömning	5
3.3	Övrigt	6
3.3.1	Bedömning	6
4	Sammanfattande bedömning	6

---

1 Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer gjort en granskning av inköp från företag/organisationer där anställda har ekonomiska intressen/är engagerade i. Granskningen syftar till att granska om det finns affärsrelationer mellan identifierade näringsverksamheter och Lunds kommun.

Den sammanfattande bedömningen är att styrelse och nämnders interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen i vissa delar inte är tillräcklig och ändamålsenlig. Det finns en del moment som bör ses över avseende bl.a. riktlinjer och policys samt kännedomen om de inköp som görs. Det är viktigt att synpunkterna beaktas för att stärka den interna kontrollen inom detta område.

Den sammanfattande bedömningen grundar sig bl.a. på nedanstående:

I samband med uppföljning av tidigare gjord granskning avseende rutiner för bevakning av bisysslor, daterad december 2011, ansåg vi att kommunstyrelsen bör revidera kommunens tillämpningsföreskrifter. I denna granskning anser vi att kommunstyrelsen bör beakta möjligheten att dokumentera riktlinjer och rutiner kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen. Detta bör lämpligtvis ske vid översynen av kommunens befintliga tillämpningsföreskrifter avseende bisysslor.

Granskningen visar att det under år 2011 skickats 520 fakturor från företag/organisationer där anställda har engagemang eller ekonomiska intressen till Lunds kommun. 20,8 mnkr av 25,1 mnkr av inköpen/utbetalningarna har skett till föräldrakooperativ och skolor m.m, vilket tyder på att stora delar av medlen gått till kommunens kärnverksamhet. Övriga ca 4,3 mnkr avser inköp från diverse näringsverksamheter i form av t.ex. aktiebolag och handelsbolag. Samtliga inköp/utbetalningar har ej detaljgranskats, men via vår stickprovsgranskning av inköp/utbetalningar har vi konstaterat att det inte är den anställde, som har det ekonomiska intresset, som beslutsattesterat de granskade fakturorna. Ovanstående resultat visar dock på vikten av att göra en översyn av nuvarande riktlinjer avseende bisysslor och att dokumentera de anställdas bisysslor.

Vi konstaterar att en majoritet av förvaltningscheferna vid föregående granskning uppgav att det inte är känt om det görs inköp från anställdas företag alternativt att det inte sker. Granskningen visar dock att så har skett enligt tabell1 under 3.2. Vi kan därför konstatera att kommunstyrelsen bör se över rutinerna kring detta.

---

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Med bisyssla menas varje syssla - tillfällig eller permanent - som utövas vid sidan av arbetet. Om arbetsgivaren begär det, är man skyldig att anmäla sina bisysslor. Arbetsgivaren har också rätt att förbjuda en anställda att utöva bisyssla.

Kommunrevisionen genomförde 1993, 2000, 2006 och 2011 en granskning avseende rutiner för bevakning av anställdas eventuella bisysslor. Vid granskningarna 2006 och 2011 gjordes en matchning mellan kommunens personalregister och Bolagsverkets näringsregister.

Denna granskning utgör en fortsättning på 2011 års granskning av bisysslor och innebär att vi med resultatet från förra granskningen gått vidare med att också genomföra kontroller angående i vilken utsträckning det förekommer att anställda har engagemang i näringsverksamheter som bedriver affärer med Lunds kommun.

2.2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med denna granskning är att granska om det finns affärsrelationer mellan identifierade näringsverksamheter och Lunds kommun.

Revisionsfråga:

Är kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen tillräcklig och ändamålsenlig?

Följande kontrollmål har använts för att svara på revisionsfrågan:

- Har kommunen reglerat frågan kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen?
- I vilken utsträckning förekommer att anställda har engagemang i näringsverksamheter som bedriver affärer med Lunds kommun? Om det förekommer är dessa affärer i så fall godkända av respektive förvaltningschef eller annan beslutsfattare?

Granskningen avser samtliga nämnder. Avgränsning har gjorts avseende kontroller mot kommunens leverantörsregister för år 2011.

2.3 Metod och avgränsning

Granskningen genomförs genom att anställdas engagemang i näringsverksamheter, som identifierades vid revisionens granskning av bisysslor hösten 2011, kontrolleras gentemot kommunens leverantörsregister för år 2011. I det fall det framkommer att det förekommit affärsrelationer kommer dessa att stickprovskontrolleras samt

PwC – Revisionsrapport, Nämndernas interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen, Lunds kommun 2012.

utredas tillsammans med personalkontoret och berörda chefer. Omfattningen på stickprovskontrollerna kommer att bedömas utifrån framkommet resultat. Intervjuer har genomförts med företrädare för kommunstyrelsen (personalkontor, ekonomikontor och upphandlingsenheten).

Granskningen omfattar inte inköp från kommunens bolag eller andra kommunala intresseorganisationer.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda tjänstemän.

3 Granskningsresultat

3.1 Har kommunen reglerat frågan kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen?

3.1.1 Iakttagelser

Kommunen har tillämpningsföreskrifter för anställdas bisysslor daterade den 22 augusti 2001. I dessa finns inga särskilda riktlinjer kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen. Vid genomförda intervjuer anges att det inte upprättats några särskilda regler kring sådana inköp inom kommunen. De regler som, enligt uppgift, ska följas är generella jävsregler, vilket bl.a. regleras i Kommunallagen (1991:900) 6 kap. 24-27 a §§ och Förvaltningslagen (1986:223)11-12 §§.

3.1.2 Bedömning

I samband med uppföljning av tidigare gjord granskning avseende rutiner för bevakning av bisysslor, daterad december 2011, framförde vi synpunkter på att kommunstyrelsen bör revidera kommunens tillämpningsföreskrifter. Mot bakgrund av det inte heller finns riktlinjer kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen anser vi att kommunstyrelsen bör beakta möjligheten att dokumentera riktlinjer och rutiner kring inköp från näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen. Detta bör lämpligtvis ske vid översynen av kommunens befintliga tillämpningsföreskrifter avseende bisysslor, vilket kan bidra till att öka den interna kontrollen inom detta område. Att enbart hänvisa till generella jävsregler anser inte vi är tillräckligt ur varken ett intern kontroll perspektiv eller ett regelperspektiv.

3.2 I vilken utsträckning förekommer att anställda har engagemang i näringsverksamheter som bedriver affärer med Lunds kommun? Om det förekommer är dessa affärer i så fall godkända av respektive förvaltningschef eller annan beslutsfattare?

3.2.1 Iakttagelser

I samband med uppföljning av tidigare gjord granskning avseende rutiner för bevakning av bisysslor ställdes frågan till förvaltningscheferna om det förekommit att kommunen gjort inköp hos företag/organisationer där anställda har ekonomiska intressen. Endast utbildningsförvaltningen angav att det skett inköp av läromedel, men att den anställde inte är delaktig i beslut kring inköpen. Övriga förvaltningar angav att det inte skett eller att det inte skett utifrån vad det finns kännedom om.

I denna granskning har vi genomfört kontroller avseende de träffar som framkom i Bolagsverkets register (vid föregående granskning) och kommunens leverantörsregister för år 2011. Vid dessa kontroller framkom att inköp och utbetalning av ersättningar gjorts i varierande omfattning, vilket redovisas i tabell 1 nedan.

Tabell 1: Inköp/utbetalda ersättningar 2011

Förvaltning	Antal anställda	Antal fakturor	Totalt fakturabelopp
Kultur- och fritidsförvaltningen	2	16	283 805
Utbildningsförvaltningen	11	62	726 578
Socialförvaltningen	2	26	2 349 894
Vård- och omsorgsförvaltningen	17	149	16 849 797
BSF Lunds Stad	15	130	3 127 228
BSF Lund Öster	8	154	2 428 104
Kommunkontoret	5	160	2 373 666
Totalt tabell*	60	697	28 139 072

Av ovanstående tabell går att utläsa att det under år 2011 har gjorts inköp och utbetalning av ersättningar för 28 139 072 kr fördelat på 697 fakturor från företag där anställda har engagemang eller ekonomiska intressen¹. Med ersättningar avses t.ex. medlemsavgifter och bidrag till föräldrakooperativ m.m. **Tabell***: Det finns dock några anställda (5 stycken) som är engagerade i samma organisation. Om hänsyn tas till detta blir antalet fakturor 520 stycken och det totala beloppet 25 064 470 kr, samt att det berör 57 anställda.

Av de 25,1 mnkr avser 1,5 mnkr bidrag till Lund Life Science Incubator AB och ca 19,3 mnkr avser inköp från/utbetalda ersättningar till t.ex. föräldrakooperativ,

¹ År 2011 uppgick Lunds kommuns totala antal leverantörsfakturor till ca 185 000 stycken till ett belopp på ca 2,2 miljarder kronor.

---

skolor, assistansbolag och Lunds kyrkliga samfällighet. Övriga ca 4,3 mnkr avser inköp från diverse näringsverksamheter i form av t.ex. aktiebolag och handelsbolag.

Det ska observeras att tabellen på föregående sida visar på vilken förvaltning som den anställda är anställd inom och det behöver inte vara den egna förvaltningen som gjort inköpen. Som exempel kan nämnas att den anställda som har engagemang i ett företag kan vara anställd inom vård- och omsorgsförvaltningen, medan själva inköpen gjorts av serviceförvaltningen. Det ska även observeras att tabellen inte redogör för de inköp som skett från kommunens bolag eller andra kommunala intresseorganisationer.

De anställda har olika roller i företagen/organisationerna. Merparten av de anställda har en roll som styrelsesuppleant eller styrelseledamot. Övriga roller består av bolagsman (delägare i handelsbolag), kommanditdelägare och revisorssuppleant.

I granskningen har vi också gjort stickprovskontroller av 65 verifikationer att det inte är den anställda, vilken har det ekonomiska intresset, som beslutsattesterat fakturan. Granskningen visar att detta inte har förekommit.

Personaldirektör, lönechef/verksamhetschef för personal och ekonomi, upphandlingsstrateg och ekonomer har haft möjlighet att i samband med våra kontroller kommentera inköpen. De har även haft möjlighet att kontakta berörda chefer i de förvaltningar som berörs av att det förekommit inköp. Därutöver har ovanstående personer gjort en genomgång av inköpen och tagit stickprov på inköpen. Vid denna stickprovsgranskning har kontroll skett av om de anställda som är engagerade i företagen/organisationerna varit delaktiga i beslutsprocessen kring inköpet eller i attestmomenten. Detta har enligt uppgift ej skett. Ovan nämnda personer har gjort bedömningen att det inte finns några problem med inköpen ur ett bisyssleperspektiv för de transaktioner som har förekommit mellan Lunds kommun och företag/organisationer som anställda är engagerade i.

3.2.2 Bedömning

Granskningen visar att det under år 2011 skickats 520 fakturor från företag/organisationer där anställda har engagemang eller ekonomiska intressen till Lunds kommun. 20,8 mnkr av 25,1 mnkr av inköpen/utbetalningarna har skett till föräldrakooperativ och skolor m.m, vilket tyder på att stora delar av medlen gått till kommunens kärnverksamhet. Övriga ca 4,3 mnkr avser inköp från diverse näringsverksamheter i form av t.ex. aktiebolag och handelsbolag. Samtliga inköp/utbetalningar har ej detaljgranskats, men via vår stickprovsgranskning av inköp/utbetalningar har vi konstaterat att det inte är den anställda, som har det ekonomiska intresset, som beslutsattesterat de granskade fakturorna.

Ovanstående resultat visar dock på vikten av att göra en översyn av nuvarande riktlinjer avseende bisysslor och att dokumentera de anställdas bisysslor. Vi konstaterar att en majoritet av förvaltningscheferna vid föregående granskning uppgav att det inte är känt om det görs inköp från anställdas företag alternativt att det inte sker. Granskningen visar dock att så har skett enligt tabell 1 under 3.2. Vi kan därför konstatera att kommunstyrelsen bör se över rutinerna kring detta.

PwC – Revisionsrapport, Nämndernas interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen, Lunds kommun 2012.

3.3 Övrigt

I samband med kommunens egen genomgång av resultatet (se stycke 3.2) konstaterade de att det inte alltid anges syfte med inköpen. Likaså konstaterade de att Lagen om offentlig upphandling (2007:1091, LOU) inte alltid följs avseende bl.a. direktupphandling.

3.3.1 Bedömning

Dessa kontroller har ej ingått i vår granskning. Det är dock viktigt att kommunstyrelsen gör en översyn av rutinerna avseende ovanstående för att öka den interna kontrollen inom dessa områden samt följa gällande lagstiftning.

4 Sammanfattande bedömning

Är kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen tillräcklig och ändamålsenlig?

Styrelse och nämnders interna kontroll avseende affärsrelationer mellan Lunds kommun och näringsverksamheter där anställda har ekonomiska intressen är i vissa delar inte tillräcklig och ändamålsenlig. Det finns en del moment som bör ses över avseende bl.a. riktlinjer och policys samt kännedomen om de inköp som görs. Det är viktigt att synpunkterna beaktas för att stärka den interna kontrollen inom detta område.

2012-06-20

Anna Hilmarsson, Projektledare

Lena Salomon, Uppdragsledare